

Війна – це жах!

Війна – це жах. Це масові втрати рідних, це сльози на очах та біль в душі. Це тисячі скалічених душ, осиротілі діти, вбиті горем батьки, які так і не дочекались своїх синів з фронту.

Друга світова війна назавжди залишиться у нашій пам'яті, адже вона стала одним з найстрашніших випробувань для українського народу. З дня її закінчення пройшов не один рік, але продовжує відкуватись болючими спогадами навіть в серцях тих, хто її не застав. У моїй сім'ї також війна залишила сліди. Моя бабуся Сохань (Косоріз) Ганна Григорівна, яка народилась 13 грудня 1929 року в селі Красносільське (Євлашівка) нині Борзнянського району (до Другої світової війни входило до складу Ніжинського району). Пам'ятаю, що коли я була зовсім ще маленькою, бабуся постійно дивилась фільми про ті страшні дні зі сльозами на очах, чому це так відбувалось я не розуміла.

Прошли роки, я виросла, змінився мій світогляд і стало цікаво, як вона, будши дитиною змогла все це витримала, не згасла душею і мала стремління жити. Бабуся поділилась своїми переживаннями, своїми думками і тими реаліями, що вона сама пережила. Це інформація не прочитана з книжок, не взята з відомого фільму це те, що моя рідна людина бачила своїми очима.

На жаль, бабуся вже не молода, а роки беруть своє. Деякі речі вона забула, деяких імен не може згадати, але деякі деталі тих чорних днів вона завжди пам'ятатиме.

Далі зі слів Ганни Григорівни: "Коли розпочалась війна була ще я мала, 13 годов мені було. Коли в село німці прийшли розказати можу чимало, а от за партизанів чи не чула, чи мо вже і не згадаю. Ну за німців, у школі в них був штаб, а наша хата якраз недалеко від неї була. У селі позабирали всіх мужчин, а бронь накладали на деяких. От батько наш робив на млині і на машині, то його зразу на фронт не повезли. Одного дня, вже як німці в селі були, батько був на роботі, то попросив мене сходити додому і принести його документи (бабуся говорить, що це був паспорт) Коли ж прийшла до хати, то біля німецького штабу стояла машина. Один німець сидів на дручку, якраз проти хати нашої, а один коло машини вже вбитий був. Страшно було коли зашла до двору, то біля хати скільки самокаток лежить, а орудіє під шовковицею, в хату захожу, то німецький солдат один в хаті був з направленою зброєю на школу, а в коморі за скринєю сиділо ще двоє. Мене не тронули, мо пожаліли. Я втекла з пустими руками, вибігла на городи, а наді мною самолёт пролетів, да так низько, що дух перехватило. Я пішла на хутір Московки, коли дійша то там були мої сусіди, ми заховались в погреби. Більше батька я не бачила, в той день він поїхав на фронт. Німці в селі

спалили 7 хат, які були під соломою. Сільська рада була під залізом, то вціліла будівля, медпункт вцілів. Коли була на хуторі, то прибігла баба сусідська з дівчиною, та й каже мені, що ось Галю, і ключ тобі несучу, а хата згоріла повністю. Трудно було, була в нас коровка, а в неї телятко, то продали, щоб хоч щось купити на будівництво хати. Осталися ми самі мати Горпина, сестри Наталка, Настя і брат Сашко, важко нам було. Все що росло на полі з самолюта палили, нічого збирати було. Ходили по хатах, все згоріло: в чом стояли, в тому і залишилися. Ще й узнали, що батька вбито. Прийшов лист нам, що отець наступив на міну. Хочу сказати, що німці не обіжали людей в селі, ну я не бачила. От наприклад, одного разу я йшла з одного погребця в інший до Картоплюкових, і на дорозі йде німець з собакою страшною, все думала кінець. Тікати нікуди. Думую: буду іти, а далі видно; бачу каже щось собаці. Проходжу мимо серце колотить, так правда ні німець, ні собака і не глянули в мою сторону. Жили ми у цей період у Сиверинчених, та у діда Савки. Коли німців почали виганяти з села, то всі потроху почали виходити з цих погребців, вже і ми не так боялись ходити по вулиці. Як сиділи в погребі на Московках, то баба одна випустила зі свого сараю поросят і корову, то вже ми знали, що німці виїжджали з села. Так ми всі боялись, що тепер можуть і нас знайти в погребі і вбити всіх. Наталка моя тоді попала в Германію, була вона у таборі «Данциг». По закінченню війни прийшов лист у село, де говорилося, що перемогли німців, то мені дали право зачитати його перед всім селом, раділи всі. Були люди, які горювали, що близькі їм люди ніколи вже не повернуться додому. Пройшли роки і на Україну прийшов голод. Важкі часи були для моєї сім'ї. Хазяїна нема у будинку, та й будинок ще не достроїли до ладу, їсти нічого. Одного дня помітили, що в Сашка почали вже опухати ноги від голоду. Ми з Настею бігали все збирали з клевера квітки, а з них мати пекла хлібці. Були назбирали колосків, раді такі були, дак приїхав наглядач за полями викинув їх і затоптав у землі, плакали тоді ми довго, бо знали, що дома брат голодний сидить. Тяжко було, але ми змогли все витерпіти, пережити".

Всю розмову бабуся нервувала, інколи з'являлись сльози на очах, інколи просто замовкала. Але вона говорить, що щаслива зараз, адже в неї є діти, внуки, правнуки, що ми всі до одного часу жили у мирній країні. Старенька говорить, що боляче слухати, що і нині люди гинуть на війні. Як я вже зазначала бабуся має проблеми зі здоров'ям, тож для мене за велику честь було отримати ці знання і поділитись з іншими. Як вона говорить, що ми, молоде покоління, в стані зберегти цю пам'ять і пронести крізь століття. Ми повинні передати її нашим нащадкам, щоб ті, у свою чергу, передали своїм. Адже дійсно з кожним роком очевидців тих днів стає все менше і менше. Ми дійсно повинні пам'ятати про ті часи і ніколи не забувати. Адже це минуле нашого народу, це його зламана доля, про яку ми не можемо не згадувати.